

Ιστορία Θεωρητικής Κατεύθυνσης 2011 (Προτεινόμενες απαντήσεις)

A1.

- α.** Σωστό (σελ. 245)
- β.** Λάθος (σελ.249)
- γ.** Λάθος (σελ.92)
- δ.** Σωστό (σελ.90)
- ε.** Σωστό (σελ.154)

A2.

α. σελ. 139 (βιβλίου) Τάγματα εργασίας(αμελέ ταμπουρού): Μέτρο εξόντωσης που εφάρμοσαν οι Τούρκοι εναντίον των μειονοτήτων . Στα «τάγματα εργασίας» αναγκάζονταν να υπηρετούν άνδρες πάνω από 45 ετών που δεν κατατάσσονταν στο στρατό. Βρίσκονταν στα βάθη της Μ. Ασίας και όσοι υπηρετούσαν σ' αυτά δούλευαν σε λατομεία, ορυχεία, στη διάνοιξη δρόμων και αλλού κάτω από εξοντωτικές συνθήκες. Οι περισσότεροι πέθαιναν από την πείνα, τις κακουχίες και τις αρρώστιες.

β. «Η επιστροφή των προσφύγων στη Μ. Ασία ξεκίνησε.. Αν. Θράκη» σελ. 142-143

γ. «Με βάση το άρθρο 11.. ανταλλαξίμων» σελ.151-152

B1.

α. «Περί τα τέλη της δεκαετίας του 1850... Αλ. Κουμουνδούρος» σελ.75-76

β. «Το Φεβρουάριο... εγκαταλείπει τη χώρα» σελ.76

B2. «Εκείνο που δεν είχε κατορθώσει ... εξαφανιστεί από τη Κρήτη» σελ.219

Γ1.

α. Σύμφωνα με τις ιστορικές γνώσεις: «Το αποφασιστικό βήμα... κρατικού ενδιαφέροντος» σελ.43-44.

Το συγκεκριμένο παράθεμα συμπληρώνει την ιστορική αφήγηση δίνοντας περισσότερες πληροφορίες για τους στόχους της αγροτικής μεταρρύθμισης του 1917. Αρχικά προσδιορίζει τον χρόνο θέσπισης των μέτρων απαλλοτριώσεως στις 20 Μαΐου 1917 και στη συνέχεια την επέκτασή τους σε όλο τον Ελλαδικό χώρο το Φθινόπωρο του ίδιου έτους.

Προβλεπόταν αναγκαστική απαλλοτρίωση για κτήματα άνω των 1000 στρεμμάτων. Οι αποδέκτες των αγροτικών κλήρων της απαλλοτριώσεως των τσιφλικιών και των κτημάτων του δημοσίου θα ήταν οι κολίγοι και οι αγροτικοί εργάτες, ντόπιοι αλλά και πρόσφυγες.

[Προαιρετικά θα μπορούσαν οι μαθητές να αναφέρουν ότι σύμφωνα με τις πληροφορίες του σχολικού βιβλίου, μετά τη διεύρυνση του ελληνικού κράτους ήρθε στο προσκήνιο το ζήτημα της μεγάλης ιδιοκτησίας. Τα τσιφλίκια της Θεσσαλίας αγοράστηκαν από πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού, οι οποίοι διατήρησαν τον αναχρονιστικό θεσμό των κολίγων (ακτήμονες) και επιδίωκαν να κερδοσκοπήσουν.]

Επιπλέον, με την επάνοδο του Βενιζέλου στην Αθήνα (1917) ιδρύεται το Υπουργείο Γεωργίας τον Ιούνιο του 1917, το οποίο ήταν η πρώτη προσπάθεια άμεσης κρατικής παρέμβασης προκειμένου να οργανωθεί η γεωργική παραγωγή σε σωστές βάσεις και με σωστό προσανατολισμό. Βέβαια, η κρατική αυτή παρέμβαση χαρακτηρίζεται ως υποτυπώδης στην αρχή και τα μέτρα αυτά δεν εφαρμόστηκαν άμεσα.

β. Σύμφωνα με τις ιστορικές γνώσεις «Η αναδιανομή που έγινε με την έλευση των προσφύγων έφτασε στο 85%... (Ισπανίας, Βουλγαρίας, Ρουμανία)» σελ.45.

Το συγκεκριμένο παράθεμα συμπληρώνει την ιστορική αφήγηση τονίζοντας την καθυστέρηση στην εφαρμογή της απαλλοτριώσεως των μεγάλων τσιφλικιών καθώς το 1917 δεν απαλλοτριώθηκε κανένα και μόνο ένα το 1918. Αυτό οφείλεται στην συμμετοχή της Ελλάδας στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο και στη συνέχεια στη Μικρασιατική εκστρατεία που δεν άφηναν περιθώρια στην κυβέρνηση να ασχοληθεί με εσωτερικά ζητήματα. Μετά τη μικρασιατική καταστροφή το 1922 και την έλευση μεγάλου αριθμού προσφύγων στη χώρα μας (1.230.000 Έλληνες χριστιανοί) η ανάγκη αποκατάστασης των προσφύγων ήταν επιτακτική και οι κυβερνήσεις έπρεπε να δώσουν οριστική λύση στο αγροτικό πρόβλημα.

Πιο συγκεκριμένα έπρεπε να αντιμετωπιστούν χρόνια σοβαρά προβλήματα όπως ο τρόπος διακίνησης αγροτικών προϊόντων, η παραδοσιακή εκμετάλλευση των μικροϊδιοκτητών από τους μεσάζοντες, η έλλειψη κεφαλαίων και η τοκογλυφία που κυριαρχούσε στο χώρο της ελεύθερης αγοράς. Όλα αυτά προκαλούσαν ανασφάλεια στους μικροκαλλιεργητές και καθιστούσαν επιτακτική την ανάγκη ίδρυσης συνεταιρισμών για να σταματήσει η εκμετάλλευση των αγροτών από τους μεσάζοντες – τοκογλύφους.

Δ1. Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις: «Η άφιξη των προσφύγων... ενδυμάτων». σχ. βιβλ. σελ.168-169.

Το παράθεμα επιβεβαιώνει τις πληροφορίες της ιστορικής αφήγησης αναφορικά με τις επιπτώσεις στον επιχειρηματικό τομέα από την εγκατάσταση των προσφύγων της Μ. Ασίας και της Ανατολική Θράκης. Συμπληρωματικά, αναφέρει ότι σύμφωνα με στοιχεία της ΚΤΕ το 1926 στο εμπορικό επιμελητήριο της Αθήνας από τους 7000 εγγεγραμμένους εμπόρους και βιομηχάνους, οι 1000 ήταν πρόσφυγες ενώ το ποσοστό στον Πειραιά ήταν μεγαλύτερο. Στη συνέχεια επισημαίνει τον ρόλο της ΕΑΠ, τη συνεργασία της με το ελληνικό κράτος και με την εθνική τράπεζα της Ελλάδος. Βασική αποστολή της ΕΑΠ ήταν να εξασφαλίζει στους πρόσφυγες παραγωγική απασχόληση και γι' αυτό το λόγο ενθάρρυνε την εγκατάσταση βιομηχανιών στους προσφυγικούς συνοικισμούς για περιορισμό της ανεργίας. Βέβαια, ήταν μικρές βιοτεχνικές μονάδες, όπως αναφέρεται στο σχολικό βιβλίο (σελ. 157 «Η ΕΑΠ, πρόσφερε οικονομική βοήθεια σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων, οικοτεχνικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων, όπως η ταπητουργία»).

Τα κριτήρια με βάση τα οποία λειτουργούσαν (ΕΑΠ-κράτος-Εθνική Τράπεζα) ήταν κοινωνικά και όχι αναπτυξιακά.

Στο παράθεμα τονίζεται η ανάπτυξη νέων βιομηχανικών και βιοτεχνικών κλάδων και η ώθηση στην κλωστοϋφαντουργία, στη βιοτεχνία ειδών διατροφής και ιδιαίτερα η άνθιση της βιομηχανίας οικοδομικών υλικών, που ήταν «ο μόνος κλάδος, που υποκατέστησε μαζικά της εισαγωγές στο Μεσοπόλεμο».

Επιβεβαιώνεται ο διπλασιασμός βιομηχανικών μονάδων, η αύξηση της παραγωγής και η έλλειψη δομικών αλλαγών στη βιομηχανία. Όμως, από το 1931 ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι ταχύτερος λόγω της «υποκατάστασης των εξαγωγών» μετά την κατάρρευση του διεθνούς νομισματικού συστήματος. Συγκεκριμένα, η κρίση του 1929 που έφτασε στη Ελλάδα το 1932 ανάγκασε την ελληνική κυβέρνηση να εφαρμόσει τη μέθοδο διακανονισμού «κλήρικ», η οποία πέρα από τα αρνητικά είχε και θετικά στοιχεία, όπως την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας.

Συμπερασματικά, πέρα από τις επιτυχίες ή ανεπιτυχίες προσπάθειες των αρχών για την αποκατάσταση των ξεριζωμένων, θεμέλιο όλης της προσπάθειας ήταν η διάθεση των προσφύγων να εργαστούν σκληρά για να ξαναδημιουργήσουν αυτά που

έχασαν μέσα στη καταστροφή. Σ' αυτό θα βοηθούσαν οι γνώσεις, ο πολιτισμός και η ισχυρή διάθεση για εργασία που έφεραν μαζί τους.

Ορόσημο